

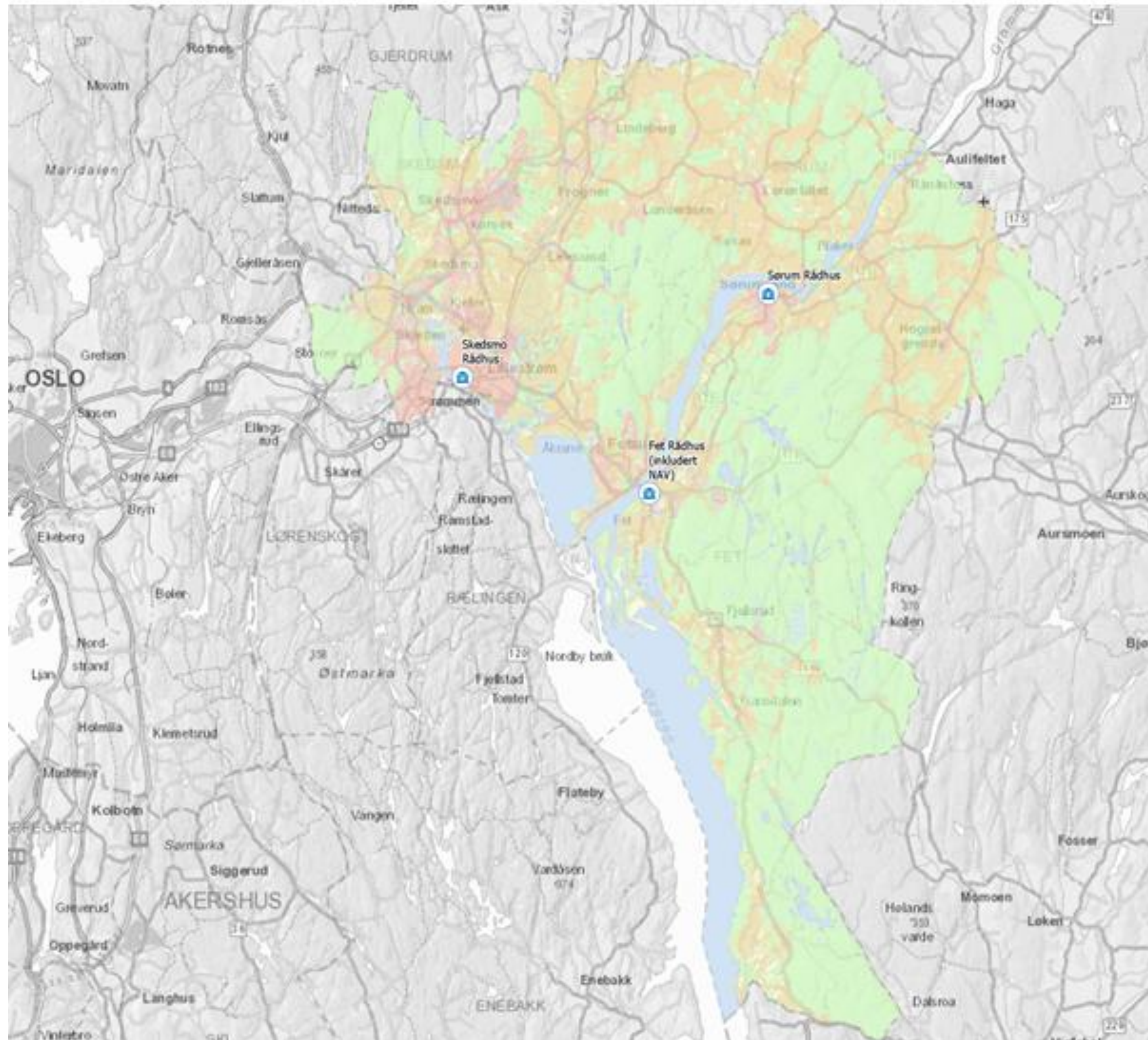
Kontroll av PT og RMP

- erfaringer fra Lillestrøm kommune

Ann-Kathrine Kristensen og Ragnhild A. Lystad

Lillestrøm kommune

- Norges 9. største kommune
- Ca 95 000 innbyggere
- Sammenslåing av Skedsmo, Fet og Sørum kommuner i 2020
- Avdeling Landbruk og natur

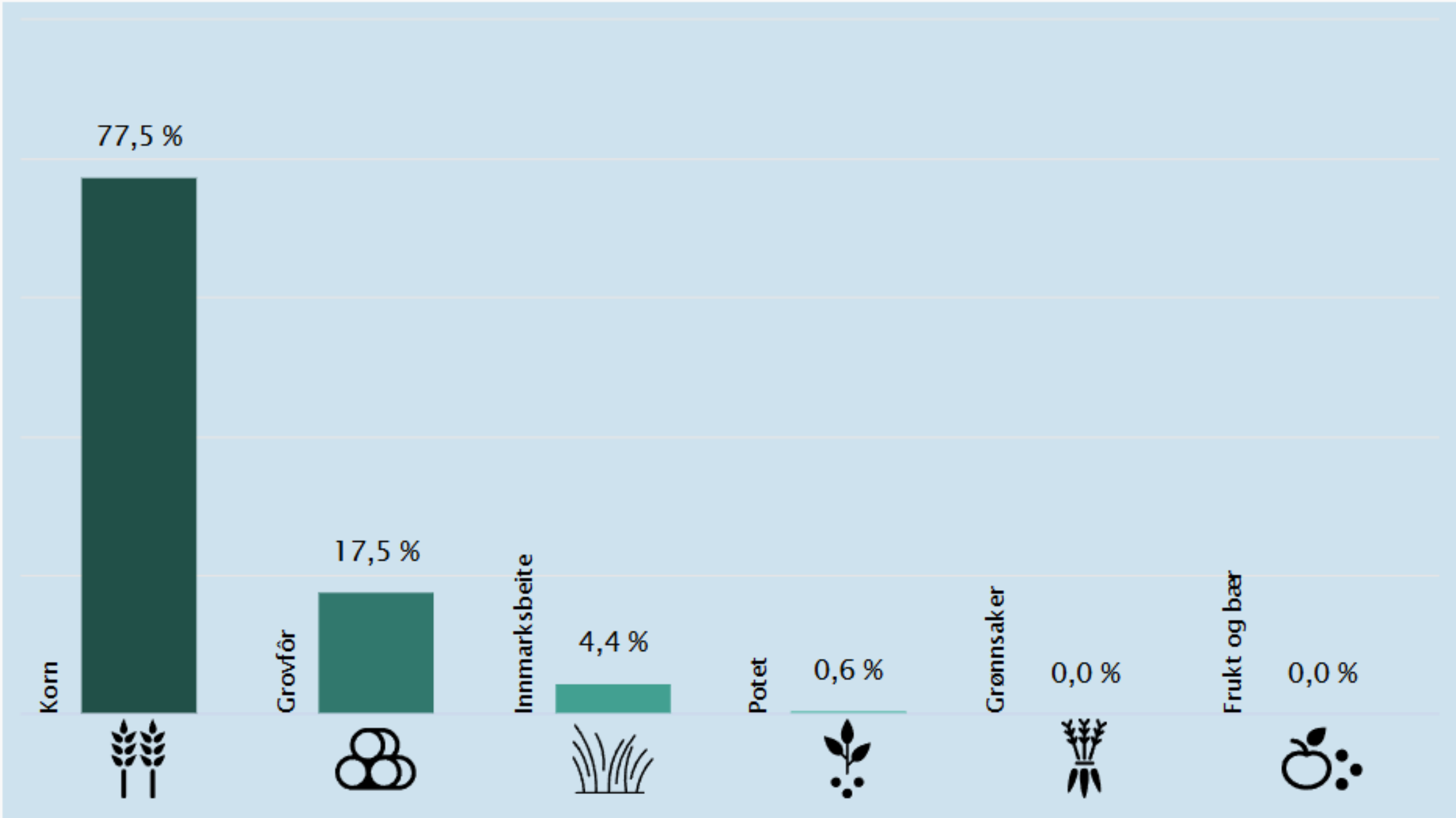

Arealfordeling

- Fulldyrka jord: 110 433 daa, 24,2 % av kommunens areal
- Overflatedyrka jord: 95 daa
- Innmarksbeite: 7 447 daa
- Skog: 236 644 daa, 51,8 % av kommunen areal
- Bebyggelse og samferdsel, 8,7 % av kommunen areal

Jordbruksproduksjon

Produksjon:	Antall foretak:	Antall dyr:
Melkeproduksjon	17	667
Øvrig storfe	38	2 492
Ammekyr	23	916
Sau	17	652
Avlspurker	3	488
Slaktegris	5	5 208
Slaktekyllinger	2	192 842
Høner	5	24 099
Hjort	2	95
Alpakkka	1	87
Hest	38	341

Kontroll av PT, RMP og regionale miljøkrav 2025

Utgangspunkt:

- 265 søkere om produksjons- og avløsertilskudd
- 234 søkere om regionalt miljøtilskudd

3 saksbehandlere, 2-3 måneder med saksbehandling,
potensielt mye vær...

Utplukk til kontroll

• Kontrollplan, alle ordningene

Kontrollplan 2025

Bakgrunn for kontroll

Formålet med kontrollen er å sikre at informasjonen som er lagt til grunn for vedtak er korrekt.

Til grunn for kontrollen ligger forvaltningslovens alminnelige regler om saksbehandling og Statens økonomiregelverk.

Kontrolltiltakene skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen – både for kommunen og mottaker av tilskudd.

Kontrollplanen skal sikre at kontrollinnsatsen rettes mot søknadsopplysningene som kommunen vurderer det er størst risiko for feil ved. Feil kan oppstå som følge av problemer med tolkning av vilkår for tilskudd, eller som følge av uregelmessigheter. Kontrollplanen er styrende for hvilke søknader som plukkes ut til kontroll.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd (PT)

Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 10 gir kommunen hjemmel til å gjennomføre kontrollen. Kommunen skal gjennomføre risikobasert kontroll av opplysninger i minst 10 % av søknadene, jf. rundskriv 2024/30 (Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – forvaltningsansvar og saksbehandling).

Regionale miljøtilskudd (RMP)

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken § 39 gir kommunen hjemmel til å gjennomføre kontrollen. Kommunen skal gjennomføre risikobasert kontroll av opplysningene i minst 5 % av søknadene, jf. rundskriv 2024/17 (Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP) – forvaltningsansvar og saksbehandling).

Regionale miljøkrav

Kommunen skal føre tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket, Oslo og Viken følges. Kommunen skal kontrollere minst 5 % av jordbruksforetakene hvert år.

Vurdering av risikoindikatorer for utplukk til kontroll:

Risiko for feil tolkning av tilskuddsvilkår

- Har det vært endringer i vilkår siden forrige søknadsomgang? RMP- krav til kompost og dokumentasjon, blodkløver er ikke tillatt i nye blomstersoner.
- Er det innført nye ordninger/tiltak for denne søknadsomgangen? Nei
- Er det nye søkere av tilskudd? Ja

Risiko for uregelmessigheter

- Er det enkelte søkere som vil begå bevisste handlinger for å oppnå urettmessig tilskudd? Ja, men få
- Er det risiko for at det foregår et samarbeid mellom søker og andre for å gi eller underbygge uriktige opplysninger? Liten risiko

Risikofaktorer i Lillestrøm kommune

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket:

Generelt:

- Søknader med store utbetalinger og/eller mange ulike produksjoner
- At foretaket driver vanlig jordbruksproduksjon og har produksjonen næringsmessig forankring (salg)?
- Er det lenge siden foretaket ble kontrollert?
- Nye søkere, kontroll gjennomføres 2. driftsår
- Søkere med tidligere avvik. Følge opp søknader med avkorting og feil fra tidligere år, slik at avvik blir rettet opp
- Mistanke om brudd på annet regelverk knytta til jordbruksproduksjon - RMK

Husdyr:

- Foretak med svært lave leveranser (jf. varselmeldinger), se rapport om vanlig jordbruksproduksjon for korn, melkeku og sau i estilPT
- Søknader med stor økning i dyretall
- Store avvik mellom husdyrtall i søknaden og Husdyrregisteret
- Beitetilskudd. At dyret har tilfredsstillende beitemuligheter og at mer enn halvparten av grovfôropptaket kommer fra beite i 16 uker
- Driftsfelleskap i husdyrproduksjon - se rapport om mulig driftsfelleskap
- Kombinasjon av økologisk og konvensjonell drift
- Foretak med ammeku og melkeproduksjon
- Avløsertjenester levert av andre foretak (dokumentkontroll)

Spesielt om husdyrgjødsel:

Krav i forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv følges opp gjennom hele året. Kontroll av lagring av husdyrgjødsel kan skje som en del av kontroll av søknad om produksjonstilskudd, men følges opp separat.

Spesielt om dyrevelferd:

Hjemmelen til å fatte vedtak ligger hos Mattilsynet. Funn som gir mistanke om brudd på regelverket meldes Mattilsynet etter kontrollen.

Areal:

- Søknader med stor økning i areal
- Mistanke om arealer som er ute av drift og/eller arealer i drift som ikke er berettiget produksjonstilskudd
- Disposisjonskravet, sjekk at gras ikke «selges på rot»

Miljø:

- Krav til kantsone mot vassdrag er på minst 2 meter ved normal vannføring
- Gjødslingsplan
- Journal over plantevernmidler
- Sjekk om foretaket har søkt RMP-tilskudd, hvis ikke: vurder kontroll av regionale miljøkrav

Regionalt miljøtilskudd:

Tidlig skuronn og det er derfor sådd en del høstkorn og fangvekster etter tresking i høst.

Areal:

- Direktesådd høstkorn
- Lett høstharving før såing av høstkorn, sjekk krav til harvedybde (maks. 10 cm) og planterester (minst 30 % på overflaten rett etter harving)
- Nedfelling/nedlegging av husdyrgjødsel, sjekk krav til høsting etter siste spredning og nødvendig dokumentasjon i gjødslingsplan og skiftenoteringer

- Grasdekte kantsoner i åker og eng, sjekk krav til høsting
- Grasdekte vannveier
- Soner for pollinerende insekter
- Flomutsatte arealer, sjekk om arealet oppfyller kravet om å ligge innenfor en sone med 10-års flom
- Fangvekster, sjekk kravet til at fangveksten skal være godt etablert
- Ravinebeiter
- Ingen jordarbeiding om høsten
- Kompost

Miljø:

- Gjødslingsplan som oppfyller krav i forskrift om gjødslingsplanlegging
- Journal over plantevernmidler som er brukt

Regionale miljøkrav:

Kontrollere alle miljøkrav i § 3. Miljøkrav 1 bør kontrolleres etter våronna.

Gjennomføring av kontrollen

Produksjonstilskudd:

Antall søknader totalt:

Antall søknader trukket til kontroll:

Kontrollen gjennomføres enten som en dokumentkontroll (gjødselplan, journal over plantevernmidler, dokumentasjon på utgifter til avløser, dokumentasjon på salg av fôr, honning mv) eller som en stedlig kontroll.

Det gjennomføres 3-6 stedlige kontroller av søknadene etter søknadsomgangens del 1.

Resterende kontroller gjennomføres etter søknadsomgangen del 2.

Regionale miljøtilskudd

Antall søknader totalt:

Antall søknader trukket til kontroll:

Alle kontrollene skal gjennomføres som stedlige kontroller.

Regionale miljøkrav

Antall foretak:

Antall foretak trukket til kontroll:

Kontrollen kan gjennomføres i forbindelse med kontroll av PT eller RMP, men kommunen skal kontrollere at miljøkravene følges uavhengig av om foretaket har søkt om regionalt miljøtilskudd eller andre jordbrukstilskudd.

Kontrollliste

Søknader som trekkes ut til kontroll registreres i en kontrolliste. Denne lista inneholder gnr/bnr og navn på driver, begrunnelse for kontrollen, hvilken ordning og hva vi skal kontrollere, samt resultat av kontrollen.

Varsel om kontroll:

Varsel om kontroll sendes skriftlig til foretaket. (Mal for varslingsbrev skal vi utarbeide som standardtekst). Ved stedlig kontroll avtales tidspunkt for kontrollen pr. telefon. Ved dokumentkontroll gir kommunen søker en rimelig frist for tilbakemelding.

Dokumentasjon av gjennomført kontroll:

Det opprettes en sak i P360 for hvert enkelt foretak som skal kontrolleres. En sak pr. kontrollerte foretak også der kontrollen gjelder begge ordningene. Saken skal inneholde:

- Varsel om kontroll
- Grunnlaget for kontrollen (kopi av søknaden, eventuelle kart)
- Funn på kontrollen (kopi av kontrollskjema, gjødselplan, journal over plantervernmidler, kart med eventuelle endringer, bilder)

Utplukk til kontroll hukes av i eStilPT og eStilRMP og OBB. Funn på kontrollen skal også dokumenteres i disse systemene.

Oppfølging av kontroll:

Rapport over foretak med avkortinger og avvik som følges opp.

Risikoindikatorer for utplukk til kontroll PT 2025

Alltid: kontroll av gjødslingsplan og journal over plantevernmidler

- Nye søkere trekkes til kontroll år 2, viktig for å skape dialog
- Foretak med svært lave leveranser, jf. rapport om vanlig jordbruksproduksjon
- Søknader med stor økning i areal eller dyretall
- Søknader med stort avvik mellom antall dyr søkt og antall dyr i Husdyrregisteret
- Lenge siden foretaket ble kontrollert
- Kantsone mot vassdrag

Risikoindikatorer for utplukk til kontroll RMP 2025

- Direktesådd høstkorn
- Lett høstharving før såing av høstkorn
- Fangvekster
- Ravinebeiter

Kontrollerte foretak 2025:

- 27 foretak som søkte produksjons- og avløsertilskudd

Kontrollene ble gjennomført som følger:

- Stedlig kontroll av 4 foretak etter søknadens del 1
- Stedlig kontroll av 17 foretak etter søknadens del 2
- Dokumentasjonskontroll av 6 foretak etter søknadens del 2

- 14 foretak som søkte regionalt miljøtilskudd

Alle kontrollene gjennomført som stedlige kontroller

Kontrolliste 2025

Kontrolliste 2025 - Foretak trukket ut for kontroll

PT: 25/07920 samlesak

RMP: 25/09016 samlesak

Antall søknader PT: 265

Antall kontroller: 27

Antall søknader RMP: 235

Antall kontroller: 14

Antall kontroller av regionale miljøkrav: 14

Uttrekk av søknader for kontroll

Foretak	GNR/ BNR	Begrunnelse for kontroll Hva skal kontrolleres	D	S	Resultat av kontroll - merknader	PT	RMP	RMK	Saksnr. P360	Ansvar
Del 1										
		Lenge siden kontrollert. Sau og storfe		x		x				R
		Ny bruker. Alpakka		x		x			25/08875	O, S
		Lenge siden kontrollert. Ammekyr og øvrige storfe.		x		x			25/08877	O, S
		Varsel om lav avdrått. Melkekyr og ammekyr. Avvik i Husdyrregisteret. Kontroll av kjøttferase		x		x			25/08873	R
Del 2		Ny bruker - korn		x		x	x	x	25/24623	R, O
		Ny søker - høner, dokumentasjon innsett, gjødselhåndtering		x		x	x	x	25/24628	
		Vegetasjonssone mot bekk		x		x	x	x	25/24624	R, O
		Ny bruker - korn		x		x	x	x	25/24625	O R 28.11

Før kontrollen

- Oppretter en sak pr. foretak som skal kontrolleres i sak/arkivsystemet
- Skriftlig varsel om kontroll
 - Formålet med kontrollen
 - Hva kommunen skal kontrollere
 - Informasjon om klageadgang
 - Tid for kontrollen avtales med hver enkelt pr. telefon
- Gjennomgang av søknaden og arealer fra Gårdskart
- Sjekkliste RMP og RMK
- Planlegge kjørerute!

Under kontrollen

- Vi prøver å delta med 2 personer fra kommunen
- Gjennomgang av søknaden, gjerne ved kjøkkenbordet
- Kontroll av arealer i felt
- Kontroll av dyr
- Gjødseplan og journal over plantevernmidler ettersendes

Funn på kontrollene 2025

- Noe avvik i areal
- Avvik mellom antall dyr oppgitt i søknaden og antall dyr oppgitt i Husdyrregisteret
- Mangelfull gjødslingsplan

Brudd på krav til 2 meter kantsone mot vassdrag

Brudd på regionale miljøkrav § 3, punkt 5

Avkorting av tilskudd

Avkorting på grunn av feilopplysninger

- Avvik > 5 daa: avkorting med 25-50 % av differansen mellom søkt og godkjent verdi
- Store avvik mellom antall dyr i søknaden og antall dyr i Husdyrregisteret, avkorting med 25-50 % av differansen mellom søkt og godkjent verdi

Avkorting som følge av brudd på annet regelverk

- Mangelfull gjødselplan:
 - PT: avkorting med 10-20 % av tilskudd til jordbruksareal (norm L.dir.)
 - RMP: strengere
- Brudd på regionale miljøkrav § 3 punkt 5: norm SF, 600 kr/daa

- Brudd på § 4, krav til 2 meter vegetasjonssone mot vassdrag: avkorting kr 20 000
- Trekt tilskudd i RMP (§ 40 c)

Refleksjoner

Generelt:

- Er saksbehandling og kontroll av ordningene med et detaljnivå som dagens kostnadseffektivt?
- Det kan være utfordrende å drive kontroll av tiltak i felt i november/desember
- Husdyrregisteret
- Spent på nye krav til kontroll av gjødselplan/gjødseljournal
- Vurdering av beitetilskudd

RMP:

- Savner kontrollskjema RMP som for PT
- En del av ordningene er vanskelig å kontrollere om høsten – kompost, sone for pollinerende insekter, fangvekster, direktesådde arealer

På tross av dette er kontroll av søknader om PT og RMP en fin måte å vedlikeholde dialogen med brukerne.

Kontrollen gir også mulighet for å ta opp andre spørsmål vedrørende drifta.

Spørsmål?

Takk for oss!